

BIJLAGE: VOORTGANG T/M Q1 2024 STATENVOORSTEL SLAVERNIJVERLEDEN

PROVINCIE ■■ UTRECHT

Inleiding

Op 8 februari 2023 is het Statenvoorstel Slavernijverleden aangenomen. In het Statenvoorstel is opgenomen dat Provinciale Staten elk half jaar op de hoogte worden gebracht van de vorderingen. Op 4 juli 2023 is de eerste voortgangrapportage gedeeld. Voorliggend document geeft een actueel overzicht van de voortgang van de uitvoering van het Statenvoorstel Slavernijverleden.

Voortgang uitvoering Statenvoorstel Slavernijverleden

Keti Koti Dialoogtafel

In het Statenvoorstel is opgenomen dat er wordt deelgenomen aan en/of gestart wordt met dialoogsessies met de samenleving over het slavernijverleden. Op 21 maart 2024, de Internationale Dag tegen Racisme & Discriminatie, wordt in samenwerking met ROC Midden Nederland een Keti Koti Dialoogtafel georganiseerd t.b.v. het vergroten van het bewustzijn in de samenleving en het stimuleren van de dialoog.

De [Keti Koti tafel](#) is door het Kennisplatform Inclusief Samenleven opgenomen als [tool](#) om bij te dragen aan bewustwording en is ook door het Kenniscentrum Movisie uitgeroepen als bewezen effectieve aanpak. De algemene doelstelling van de Keti Koti Tafel is enerzijds het vergroten van het bewustzijn van de innerlijke en sociale conflicten en blinde vlekken die voortkomen uit complexe historische en sociale achtergronden van het Nederlandse slavernij en koloniale verleden. Anderzijds draagt het bij aan het verkrijgen van nieuwe inzichten die leiden tot een samenleving vrij van discriminatie en racisme. Dit wordt gedaan middels het uitwisselen van *persoonlijke* ervaringen, waarmee stil wordt gestaan bij de hedendaagse gevolgen van het Nederlandse slavernij verleden.

Bij de organisatie van de Keti Koti tafel wordt samengewerkt met ROC Midden Nederland. Met haar colleges en diversiteit aan opleidingen is ROC Midden Nederland een afspiegeling van de maatschappij. Elke student en medewerker brengt eigen levenservaring en een unieke set van talenten, kennis en vaardigheden mee. ROC Midden Nederland zet zich dan ook actief in voor diversiteit en inclusie. De Keti Koti Tafel biedt een mooie gelegenheid om vanuit verschillende perspectieven met elkaar in gesprek te laten gaan over de gevolgen van racisme en discriminatie. Dit gebeurt aan de hand van drie vragen waarbij ook samen met elkaar wordt nagedacht over welke persoonlijke stappen dit vraagt. Genodigden voor de Keti Koti tafel zijn o.a. medewerkers van de provincie Utrecht, medewerkers en studenten van ROC MN, Statenleden en maatschappelijke partners.

Leernetwerkbijeenkomst gemeenten

Ook is in het Statenvoorstel opgenomen dat activiteiten in de provincie in het kader van het Nationale Herdenkingsjaar Slavernijverleden worden ondersteund. Voorafgaand aan het Herdenkingsjaar is onder de gemeenten in de Provincie Utrecht geïnventariseerd welke activiteiten zij ondernemen omtrent het slavernijverleden. Doel was om een beter beeld te krijgen van wat er reeds in de provincie speelt, waaraan kan worden deelgenomen én waar de provincie mogelijk een aanjagende rol kan vervullen. Diverse gemeenten gaven vervolgens aan graag kennis met elkaar te willen delen op dit onderwerp.

Om in de gemeenten in de provincie bewustwording te creëren en het gesprek aan te jagen, is op 10 november 2023 een eerste leernetwerkbijeenkomst voor gemeenten op dit thema georganiseerd. De bijeenkomst vond plaats in het gemeentehuis van Zeist. Na het persoonlijke verhaal van een gastdocente ging men uiteen in drie gesprekstafels over de thema's polarisatie, doorwerking en het doen van onderzoek naar het lokale slavernijverleden. In diverse gemeenten worden activiteiten georganiseerd i.h.k.v. het Herdenkingsjaar. Om inwoners van de provincie te informeren over de activiteiten binnen de provincie worden deze maandelijks gedeeld via het social mediakanaal van de provincie.

Ontsluiting verhalen en activiteiten Herdenkingsjaar Slavernijverleden via Landschap Erfgoed Utrecht (2023-2024)

Het bekendmaken van het Utrechtse erfgoed, erfgoededucatie en kennisbevordering over het Utrechtse erfgoed wordt in de provincie Utrecht mede mogelijk gemaakt door de provinciale organisatie Landschap Erfgoed Utrecht (LEU). De volgende activiteiten worden door deze organisatie ondernomen:

- LEU heeft een apart erfgoedthema 'slavernijverleden' gemaakt op de verhalen en activiteiten website www.UtrechtAltijd.nl;
- LEU maakt een doorlopende overzichtsagenda van activiteiten, tentoonstellingen en vieringen/herdenkingen in de Provincie Utrecht. De input vanuit gemeenten kan ook ontsloten worden op deze pagina;
- LEU verzamelt regionale verhalen van historische verenigingen over het koloniale verleden;
- LEU coördineert de Utrechtse en [regionale canons](#) op het thema slavernij, met nieuwe informatie om te gebruiken in het Primair en Voortgezet Onderwijs;
- KunstCentraal en LEU ontwikkelen daarnaast samen ook nog een nieuw educatief programma over het Utrechtse slavernijverleden.

De provincie Utrecht spant zich in om het bereik van de verhalen en activiteiten op UtrechtAltijd.nl te vergroten.

Bewustwordingsproject Streekmuseumnetwerk

Eén van de hoofddoelen uit het huidige streekmuseumbeleid '*Beter in verbinding*' 2021-2025, is om de Utrechtse streekmusea toegankelijk en inclusief te maken. In dit bijzondere Herdenkingsjaar gaat museumdocent en beeldend kunstenaar Franky Bundel samen met de streekmusea op zoek naar het slavernijverleden van de streek én sporen van het slavernijverleden in de museumcollectie. Het is een bewustwordingsproject, om de musea te laten reflecteren op de verhalen die zij nu vertellen en de verhalen die ze (nog) niet vertellen. De vraag is ook, hoe kan het streekmuseum een meerstemmige plek worden? Aan het einde van het Herdenkingsjaar kijken de musea samen met Franky Bundel terug op deze zoektocht en kunnen samen het tot nu toe verborgen hoofdstuk vertellen van het verhaal van Utrecht, de geschiedenis van onze provincie.

Subsidieaanvragen 'publieksbereik van het Utrechts erfgoed'

De provincie wil zich inzetten voor het versterken van de culturele infrastructuur en het behouden, benutten en beleven van cultureel erfgoed. Hieraan wordt uitvoering gegeven binnen het Cultuur- en erfgoedprogramma provincie Utrecht 2020-2023 'Voor Jong en Altijd'. Projecten die bijdragen aan het vergroten van het publieksbereik van Utrechts erfgoed kunnen subsidie aanvragen. De volgende projecten zijn gerealiseerd met een bijdrage vanuit de subsidieregeling 'Publieksbereik van het Utrechts erfgoed':

- *Herdenking en viering Keti Koti door Stichting Comité 30juni/1juli Utrecht*
Comité 30juni/1juli Utrecht wil op laagdrempelige wijze kennis delen over het slavernijverleden en hier een gedeeld verhaal van maken. Hiervoor zijn activiteiten ondernomen gedurende de Herdenkingsmaand juni 2023; de viering op 1 juli 2023 en het Herdenkingsjaar. In de programmering hebben zij naast een informatief karakter ruimte gemaakt voor dans, zang, muziek, theater en film om de geschiedenis over te brengen. Provinciebreed zorgen zij dat niet alleen in de Utrecht stad activiteiten te doen zijn, maar bieden zij samen met Comité 30juni/1juli Amersfoort een bredere programmering aan.
- *Voorstelling Free to be Free door Stichting Sites of Memory*
Stichting [Sites of Memory](#) (SoM) heeft als doel om de ongehoorde verhalen uit de koloniale geschiedenis en het slavernijverleden op een toegankelijke, poëtische en originele manier onder de aandacht te brengen bij een breed publiek. Door middel van artistieke en educatieve activiteiten bevordert SoM de bewustwording over ons gedeeld cultureel erfgoed. SoM maakt locatievoorstellingen voor de publieke ruimte in samenwerking met een wisselend gezelschap van multidisciplinaire makers. Op deze wijze worden inwoners op creatieve wijze bewust gemaakt van de relatie tussen hun omgeving en het slavernijverleden.
- *Podcast Buitenplaats Doornburgh*
De Stichting Buitenplaats Doornburgh heeft de [podcast Buitenplaats Doornburgh](#) gemaakt, met daarin een aflevering over het koloniale verleden van deze buitenplaats. Myrthe Minnaert vertelt over hoe zij de machtsverhoudingen en de koloniale geschiedenis van de Vechtstreek heeft onderzocht.
- *Documentaire 'Sporen van Indië'*
De Stichting Bibliotheek Eemland heeft de documentaire '[Sporen van Indië](#)' gemaakt over de sporen van het koloniaal verleden in Amersfoort.

De volgende projectaanvraag is in voorbereiding:

- *Draden van het Nederlandse Slavernijverleden*
In het kader van het herdenkingsjaar heeft Ricardo Burgzorg het plan geïnitieerd om in de periode 2023 - 2025 in iedere provincie een monumentaal, door een kunstenaar/vormgever ontworpen en door inwoners vervaardigd wandkleed te realiseren, waarin de specifieke provinciale geschiedenis in relatie tot het slavernijverleden wordt verbeeld. Op basis van de door kunstenaars/vormgevers gerealiseerde wandkleedontwerpen in alle provincies, gaan inwoners - met uiteenlopende leeftijden, opleidingsniveaus en culturele herkomst – vervolgens de ambachtelijke vervaardiging van het wandkleed ter hand nemen.

Stadswandeling Sporen van het Slavernijverleden Utrecht

Op diverse plekken in de provincie zijn de sporen van het slavernijverleden nog goed zichtbaar. Om medewerkers van de provincie bewust te maken van dit gezamenlijke verleden werd op 24 oktober 2023 een stadswandeling georganiseerd. Onder begeleiding van onderzoeker Nancy Jouwe verkenden zij het (veelal nog zichtbare) slavernijverleden van de stad Utrecht. In 2024 vindt een tweede ronde plaats, waar ook Statenleden voor zijn uitgenodigd.

Inventarisatie wetenschappelijk onderzoek

In het Statenvoorstel heeft GS de opdracht gekregen om een wetenschappelijk onderzoek op te starten naar de rol die het provinciebestuur heeft gehad in de slavernij en de economische en sociale gevolgen hiervan. Op 6 december 2023 is een rondetafelgesprek georganiseerd in met PS van gedachten te wisselen over de inhoud van dit onderzoek. Ter inspiratie werden ook de onderzoeken van het Rijk en van de Overijsselacademie¹ gepresenteerd. Ook werden nieuwe Statenleden nader geïnformeerd over welke activiteiten reeds hebben plaatsgevonden en welke informatie al bekend is.

Uitkomst van dit rondetafelgesprek is dat wordt gestart met een inventarisatie naar enerzijds wat al reeds bekend is en anderzijds naar wat nog nader onderzocht dient te worden. Hierbij wordt gekeken naar twee sporen: 1) de rol van de Staten en 2) een 'open spoor', welke wordt ingevuld op basis van gesprekken met relevante stakeholders. De inventarisatie leidt tot een voorstel aan PS voor de feitelijke uitvoering van dit twee sporen onderzoek (thema's, werkwijze, looptijd). De kosten van het onderzoek en de daarbij te maken keuzes zijn onderdeel van het voorstel.

Vervolg

Het Herdenkingsjaar Slavernijverleden loopt tot 1 juli 2024. Aan het eind van dit Herdenkingsjaar wordt (zoals in het Statenvoorstel opgenomen) geëvalueerd welke blijvende rol de provincie Utrecht kan nemen om blijvende aandacht en zichtbaarheid voor het slavernijverleden te bewerkstelligen. De begeleidingsgroep bestaande uit Staten- en commissieleden wordt hierbij betrokken. Net als maatschappelijke partners. In de volgende voortgangsrapportage zal de voortgang worden gedeeld.

¹ https://issuu.com/wbooks/docs/overijssel_slavernij_lr_bladerpdf